

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 1356/1, донетом на седници одржаној дана 27. 6. 2025, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда мср **Ане Милинковић** под насловом „**Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања**“, урађену под менторским руковођењем проф. др **Соње Петровић**.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Бошко Сувајџић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: Српска књижевност, Народна књижевност

Датум избора у звање: 21. 1. 2015.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Бранко Златковић

Звање: научни саветник

Ужа научна област: Српска књижевност, Народна књижевност

Датум избора у звање: 29. 1. 2025.

Установа на којој је запослен: Институт за књижевност и уметност, Београд

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Дејан Илић

Звање: научни сарадник

Ужа научна област: Српска књижевност, Народна књижевност

Датум избора у звање: 27. 2. 2025.

Установа на којој је запослен: Институт за књижевност и уметност, Београд

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Ана (Мирољуб) Милинковић
Датум и место рођења:	30. 3. 1993, Крушевац
Наслов мастер рада:	„Од сећања до легенде: теренска грађа као основ за реконструкцију портрета личности једне бајалице и социјалног контекста бајалаштва“
Датум одбране мастер рада:	27. 9. 2018.
Установа где је одбрањен мастер рад:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	Српска књижевност

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Савић [Милинковић], Ана. Фолклорна анегдота као извор за реконструкцију слике једног времена. *Фолклористика*, год. 2, бр. 2, 2017, 99–130.

Милинковић, Ана. Елементи карневализације у српској шаљивој народној причи и анегдоти. *Савремена српска фолклористика Х*. Ур. Бранко Златковић, Јелена Јовановић. Београд: Удружење фолклориста Србије, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“; Топола: Културни центар „Топола“, 2022, 443–459.

Милинковић, Ана. Од страха до смеха: измењена стања свести у хумористичним причама из живота. *Снови, пророчанства и измењена стања свести у фолклорним жанровима*. Ур. Смиљана Ђорђевић Белић, Немања Радуловић. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2024, 349–372.

Милинковић, Ана. Сусрет с „натприродним“ као тема фолклорне анегдоте. *Књижевна историја*. год. 56, бр. 183, 2024, 225–238.

Милинковић, Ана. Улога хумора у антипредању – порозност жанровских граница. *Теоријско-терминолошка истраживања фолклора*. Ур. Данијела Петковић, Марина Младеновић Митровић. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2025 (прихваћено за објављивање).

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања“

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет докторске дисертације је генолошка и наратолошка анализа записа савремених усмених хумористичких прозних облика прикупљених током теренског истраживања фолклора спроведеног на подручју Расинског округа, у селима Рибаре, Мало Крушинце, Гревци, Бољевац, Росица и Зубовац. Теренска грађа бележена је у временском интервалу од 2012. до 2024. године и обухвата шаљиве народне приче, шаљиве народне новеле, шаљиве анегдоте, шаљиве приче из живота, као и пародије појединих усмених прозних врста попут демонолошко-митолошких, етиолошких и есхатолошких предања.

Као основни истраживачки циљеви наводе се: 1. идентификација, систематизација и класификација забележеног корпуса хумористичке усмене прозе и утврђивање најзаступљенијих жанровских облика; 2. анализирање жанровских особености теренске грађе и испитивање флексибилности жанровских граница и природе жанровских прожимања; 3. осветљавање приповедних стратегија, односно начина на који се хумористичке усмене прозне врсте наративно уобличавају у оквиру разговорног дискурса; 4. осветљавање начина на које се хумористички усмени прозни облици прилагођавају савременим друштвеним и комуникацијским околностима; проучене су улоге приповедача и контекста, и истакнут је значај заборавља, импровизације, инвентивности и специфичности ситуације у којој се казивање одвија у процесу приповедног обликовања; 5. разматрање механизма хумора и начина на које приповедачи постижу хумористички ефекат у причама, са посебним освртом на утицај хумора на жанр, структуру, сиже и стил; 6. испитивање приповедног контекста у оквиру којег су приче забележене, као и квалитета интеракције између казивача и истраживача; 7. анализа друштвеног контекста у којем су се хумористички усмени облици некада казивали, са посебним освртом на типичне приповедача, публику и приповедне ситуације, и испитивање промена комуникацијских услова у савременом контексту и постепеног јењавања оваквих облика приповедања и опадања међугенерациског преношења.

Истраживање има за циљ да допринесе бољем разумевању изазова у проучавању савремене усмене прозе, посебно у светлу специфичности теренске грађе. Дисертација стога указује на потребу за методолошким флексибилнијим приступима у анализи хетерогеног и контекстуално условљеног теренског корпуса.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

Основна хипотеза заснива се на становишту да теренска грађа показује висок степен жанровске хетерогености, хибридности и флексибилности у односу на устаљене представе о границама врста и не може се у потпуности уклопити постојеће жанровске класификације у српској усменој прози. Теренски записи су везани за конкретан комуникативни контекст у којем настају и у оквиру којег се преносе, што битно утиче на њихову структуру, форму и садржај. Савремена теренска грађа у многим аспектима одступа од закључака о усменој прози који преовлађују у стручној литератури, будући да су та схватања углавном изведена на основу грађе записиване током 19. века. Теренски записи одражавају живу, спонтану и контекстуално условљену комуникацију, што се огледа у изразитом жанровском и сижејно-тематском прожимању. Стога се полази од схватања да жанровске границе у савременом усменом приповедању нису чврсто постављене, већ су подложне преклапањима и прилагођавањима. Ова флексибилност нарочито је уочљива приликом анализе дословно транскрибованих теренских казивања, у којима један текст често обједињује карактеристике више жанрова.

Друга хипотеза указује на постојање континуитета одређених сижејних типова како унутар српске усмене традиције, тако и у ширем, интернационалном контексту. Забележена теренска грађа обухвата и варијанте прича које имају паралеле у збиркама српске усмене прозе

од 19. века све до данас, као и у међународном индексу приповедних типова, што говори у прилог трајности одређених структура и мотива.

Трећа хипотеза везана је за начин остваривања комике у приповедању. Приповедачи располажу широким спектром наративних техника и стратегија које служе постизању хумористичког ефекта. Поступци којима се приповедачи служе обухватају избор језичких средстава и обликовање саме структуре приче – грађење и нијансирање напетости, истицање поенте, понављања, дигресије, контрастирање ликова, увођење дијалога и слично. Осим вербалних елемената, значајну улогу у остваривању хумора имају и невербални – интонација, израз лица, гестови – који у знатној мери утичу на перцепцију публике. Уочено је да публика често активно учествује у формирању хумористичког тона приче, било кроз коментаре, реакције или сугестије, чиме се успоставља динамичан комуникацијски однос између казивача и слушалаца.

Четврта претпоставка односи се на утицај друштвених промена на хијерархију усмених прозних врста, жанровске особености и садржину репертоара казивача. Полази се од запажања да шаљиве анегдоте и приче из живота показују већу распрострањеност на испитаном терену у односу на усмене форме као што су шаљиве народне приче и новеле, које се све ређе приповедају и углавном припадају пасивном репертоару старијих казивача. Истовремено, услед промена у начину живота, система вредности, као и због депопулације, долази до гашења приповедачке праксе. Утицај демографских, технолошких и културних промена, нарочито урбанизације, смањене учесталости међугенерациског контакта и слабљења кохерентности заједнице, довео је до сужавања простора у коме се усмено приповедање природно одиграва, што се директно одражава на присуство и циркулацију хумористичких прозних форми у савременој заједници, те стога њихово прикупљање у овом тренутку има велики значај.

Пета хипотеза тиче се друштвених и културних функција хумора. Хумор се не посматра искључиво као средство забаве, већ као сложен механизам који омогућава критичко преиспитивање друштвених вредности, родних и етничких стереотипа и средство за очување колективног памћења. Истраживање полази од схватања да хумористичко приповедање има потенцијал да учвршћује повезаност заједнице, али и да делује као агенс помоћу кога се обликује, афирмише или преиспитује индивидуални и заједнички идентитет.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У уводном поглављу дисертације, „Методологија теренског истраживања хумористичких приповедних облика и опис фолклорног корпуса“, дат је преглед литературе о методологији теренског рада, као и начину обраде, систематизације и поступцима анализе теренске грађе. Ово поглавље поставља теоријски и истраживачки оквир за анализу савремених хумористичких усмених прозних облика какви су шаљиве народне приче, шаљиве новеле, анегдоте и приче из живота. Истраживање је усмерено на испитивање начина на који се прича обликује, преноси и вреднује унутар одређене заједнице. Осветљен је значај примене квалитативног интервјуа у процесу бележења фолклорног материјала и описан састав корпуса уз преглед жанровских и сужејно-тематских особености грађе. Указано је на динамичност и променљивост текста фолклорних записа и на сложеност које ове особине узрокују на плану систематизације. Истраживање се темељи на интердисциплинарном и контекстуално осетљивом приступу тумачењу и вредновању усменог текста. Посебан акценат стављен је на методолошке аспекте истраживања, са фокусом на улогу истраживачке рефлексивности, етичке димензије теренског рада и питање реституције у односу на заједницу која се истражује. У уводном делу дисертације разматрају се критеријуми за селекцију саговорника, принципи израде и прилагођавања упитника, као и поступци транскрипције и обраде прикупљеног теренског материјала.

У другом поглављу дисертације, „Жанровска одређења и поетичке одлике корпуса – шаљива народна прича и шаљива народна новела“, ближе се испитују поетичке, структурне и

тематске одлике забележених шаљивих народних прича и шаљивих народних новела. Начин приповедног обликовања ових усмених прозних форми разматра се применом структуралистичке и наративне анализе. Испитују се доминантне теме, начини обликовања и типизације ликова и заплета, те поступци који доприносе остваривању хумора. Теренски материјал се разматра у односу на варијанте из објављених репрезентативних збирки српске усмене прозе, па се на основу тога указује на паралеле, разлике и континуитет појединих мотива у развоју српских усмених прозних врста. Поред тога, указано је и на везе између српских и међународних приповедних типова према Арне-Томпсоновом, односно Утеровом индексу, што је омогућило да се забележена грађа компаративно сагледа.

Треће поглавље дисертације, „Жанровски и приповедни аспекти хумористичких усмених анегдота“, посвећено је анализи шаљиве анегдоте као хумористичког усменог прозног облика који стоји на раскршћу између фикционалног приповедања и тежње ка документарности. Испитани су досадашњи приступи проучавању анегдоте у домаћој научној мисли, уз преиспитивање и надограђивање постојећих теоријских модела на основу запажања о специфичностима забележене теренске грађе. Полазећи од теренског материјала, сагледава се како се шаљиве анегдоте приповедно обликују, те на који начин се у њима постиже хумористички ефекат. Истраживање показује да се усмене анегдоте на плану структуре обликују као концизне и композиционо једноставне, али и сложене и вишеепизодичне приче, те да казивачи избор наративних стратегија неретко прилагођавају контексту приповедања. Посебно је размотрен однос анегдоте према сродним жанровима, а уочена су и жанровска прожимања са шаљивом народном причом и новелом. Иако су јунаци забележених шаљивих анегдота најчешће везани за локални контекст, у процесу преношења долази до типизације и стварања препознатљивих наративних образаца. Корпус анегдота прикупљених на терену показује тенденцију да се радња локализује кроз конкретизацију имена, топонима и временских одредница, чиме се потенцира веродостојност и појачава референцијалност прича. Тематски опсег анегдота је разноврстан и обухвата комичне ситуације из сеоске свакодневице, док је радња везана за локалне, упечатљиве појединце, али и поједине историјске личности. Анегдота се сагледава као жанр који не само да одражава стварност већ је активно преобликује и коментарише, учествујући у афирмацији колективних вредности и изградњи локалног идентитета. Утврђено је да анегдоте, користећи хумор, делују као механизам друштвене рефлексije, али и критике.

Четврто поглавље, „Шаљива прича из живота – жанровске одлике и особености приповедног обликовања“, разматра шаљиву причу из живота, у којој је у фокусу лично искуство приповедача или њему блиских особа, а животни догађаји се интерпретирају кроз хумористичку перспективу. Критички се сагледавају постојећи термини и приступи у научном одређењу прича из живота. Посебна пажња посвећена је односу шаљиве приче из живота према шаљивој анегдоти, уз истицање поетичких прожимања и момената жанровске диференцијације. Нагласак је стављен на усмено приповедање као облик комуникације који произилази из спонтаног, разговорног контекста и у чијем обликовању активно учествују и саговорници и слушаоци, што условљава специфичну динамику и структуру усменог текста. Тематски спектар ових казивања обухвата свакодневне ситуације из породичног, суседског и сеоског живота, често обележене хумором, неспоразумима и сукобима са ауторитетом. Анализа је усмерена и на однос између личног искуства и приповедне конструкције. Структура ових прича показује изразиту разноврсност, док се хумористички ефекат, као и у другим усменим прозним облицима, гради како кроз језичке и наративне поступке, тако и кроз динамични однос између приповедача и публике.

Пето поглавље, „Пропусност жанровских граница – хумористички усмени прозни облици у руху антипредања“, посвећено је испитивању жанровске хибридности и флексибилности усмених прозних облика, с фокусом на начине на које се елементи различитих жанрова преплићу, трансформишу и прилагођавају. Указује се на то да су жанровске границе динамичне и условљене контекстом приповедања, што омогућава жанровска прожимања и настанак хибридних форми. У оквиру овог дела рада анализирају се поетички и жанровски односи између шаљиве анегдоте и хумористичке приче из живота и демонолошког предања, као и жанровска укрштања шаљиве народне приче с демонолошким, есхатолошким и

етиолошким предањем. Хумор делује као механизам преобликовања, пародијске обраде и релативизације веровања. Мотив страха и сусрета с натприродним преобраћа се у комични догађај, чиме се трауматично искуство рационализује. Истраживање показује да хумор има значајну улогу у интерпретацији стварности и у адаптацији фолклорних образаца у савременом контексту.

У шестом поглављу „Друштвени контекст шаљивих усмених прича“ испитује се значај хумора у оквиру индивидуалног и колективног сећања. Испитују се функције друштвеног контекста хумористичког усменог приповедања како на плану заједнице и традицијског памћења, тако и на плану сећања приповедача, тј. разматрају се начини на које саговорници памте, интерпретирају и вреднују хумористичне садржаје. Анализирају се некадашње социјалне ситуације у којима су се овакве приче приповедале, као и њихова улога у свакодневици. Посебан акценат ставља се на промене у савременој комуникацији, сужење простора за оваква приповедања и све ређе међугенерациско преношење. Осветљава се и улога носталгије, као и приповедање као чин реинтерпретације прошлог искуства. Указује се на вредност хумористичких прича као дела усмене традиције у нестајању, чије је бележење и тумачење у савременом тренутку изузетно значајно. Усмено хумористичко приповедање анализира се као културна пракса дубоко укореењена у сећању и искуству заједнице, која омогућава субјективну реконструкцију догађаја и њихову трансформацију у облик забаве, друштвене критике и емоционалне обраде.

Завршни део дисертације даје преглед најважнијих закључака и запажања истраживања, стављајући акценат на то да прикупљени теренски материјал често одступа од устаљених класификационих модела. Дисертација преиспитује постојеће жанровске оквире и нуди предлоге за теоријско-методолошке приступе овим врстама и њихово сагледавање у друштвеном контексту. Поред тога, истраживање доприноси и ширем промишљању о приступу фолклорној теренској грађи, као и интерпретацији хумора као важног чиниоца приповедања.

VIII ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација мср Ане Милинковић „Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања“ представља интердисциплинаран и иновативан рад у коме су успешно обједињена књижевноисторијска, теоријска и теренска истраживања фолклора. Ова дисертација доприноси проучавању српских хумористичких усмених прозних врста узорним аналитичким оквиром и обухватним теренским истраживањима. Предмет анализе је разноврсна теренска грађа коју је докторанткиња сакупила на подручју Расинског округа (села Рибаре, Гревци, Бољевац, Мало Крушинце, Зубовац и Росица, 2012–2024) – снимљене су шаљиве приче, шаљиве новеле, шаљиве анегдоте, предања и приче из живота. Теренска истраживања су добро осмишљена и методолошки и етички скрупулозно вођена, а сам процес сакупљања, креирање упитника, прелиминарни и снимљени разговори с казивачима такође су били подвргнути рефлексивној анализи и теоријском промишљању како на нивоу међуусловљености текста и контекста, самог чина извођења (перформанса) и друштвеног контекста, тако и у погледу анализе колаборативног процеса у току реализације интервјуа. У докторском раду испитују се жанровски, тематски, поетички, контекстуални и други аспекти поменутих фолклорних врста и износе се поткрепљена запажања о начинима на који се оне мењају с обзиром на разговорни дискурс, контекст и перформанс. Забележени корпус је размотрен типолошки и компаративно у односу на раније објављене традицијске усмене прозне хумористичке врсте, не само у Расинском округу него на знатно већем подручју. Уз круг релевантних збирки српске усмене прозе забележене у 19. и 20. веку (збирке В. Карацића, В. Врчевића, Ф. Крауса, Н. Шаулића, Д. Ђорђевића, В. Бована, М. Златановића, Д. Златковића, С. Марковић, те грађа из периодике), консултовани су и снимци теренских разговора које су поједини истраживачи, у оквиру разних пројеката, забележили у Расинском округу у претходних петнаестак година. Упознавши се с

овим замашним материјалом, мср Ана Милинковић је педантно испитала сижејно-тематске особености прозне грађе у Расинском округу, што јој је омогућило да доноси упућене закључке о распрострањености и променама врста и општих и локалних тема и мотива. Уједно је рад продубљен откривањем стабилних и варијабилних компонената, односно континуитета и дисконтинуитета традиције, а уочене су и модификације на структурном, мотивском и стилском плану испитиваних жанрова, као и промене везане за контекст приповедања и извођења. Рад је значајан и у компаративним оквирима јер је српска грађа разматрана у координатама међународних врста приповедака, чиме су мапирани присуство и одсуство појединих сижеа и сличности и разлике у односу на интернационалне приповедне типове описане у Арне-Томпсоновом и Утеровом индексу.

Значајан допринос дисертације мср Ане Милинковић огледа се у постављању теоријског оквира за проучавање савремених теренских записа усмених хумористичких прозних облика. У истраживању се користи више различитих приступа. На прикупљену грађу примењена је методологија квалитативног интервјуа, која је прилагођена фолклористичком теренском раду. Наглашен је значај динамичне размене која се остварује између усменог казивања и социо-комуникационог окружења. Поред разматрања термилошких питања и исцрпног и корисног осврта на досадашњу литературу, мср Ана Милинковић у поглављима посвећеним анализи теренске грађе еклектички комбинује методе које јој омогућавају да студиозно испита флуидну природу казивања у дискурсу, оквире приче унутар дискурса, жанровска преплитања, тематске и сижејне контаминације и поетичке особености записа. У раду се преиспитује поимање жанровских граница и истиче се потреба за стварањем прилагођеног, флексибилног приступа који може да одговори на изазове које ова врста грађе поставља. Грађа сакупљена за потребе ове дисертације има низ специфичности које захтевају обзирив третман, нпр. велики дијапазон хумористичких тема и стилских регистара, начин њихове приповедне уобличености, посредовање и подразумевање контекста или одговарајућег знања, питање веродостојности казивања, комплексан положај учесника у разговору, као и положај самог истраживача (а он је уједно члан испитиване заједнице), те питања која се постављају приликом одабира и начина интерпретације снимљених садржаја. Просуђивање о поменутих питањима има општи значај, с обзиром на то да их себи поставља сваки истраживач који се бави теренском грађом. Отуд предложени методолошки приступи, ваљано образложени и сврсисходно употребљени у овој дисертацији, могу служити као један од путоказа за тумачење теренског материјала у српској фолклористици.

Проучавања хумора као естетске и друштвене категорије на пољу фолклорних студија унапређено је у докторској дисертацији мср Ане Милинковић. Доминантне теме казивања у забележеним причањима јесу разноврсне комичне ситуације и шале из сеоске свакодневице, суседски и друштвени односи, општељудске нарави и слично, онако како су сачувани у сећању махом старијих казивача и казивачица. У анализама шаловитих казивања разматрају се, с једне стране, опште структуре заплета и универзалне драмске ситуације, а с друге стране, механизми креирања хумора. Указано је да живост, непосредност и аутентичност овим казивањима даје индивидуално, непоновљиво људско искуство на коме се гради заплет, и да је оно пропуштено кроз оштро сочиво даровитих приповедача из чијих се прича ишчитавају њихове духовне преокупације, карактер и сензибилитет, смисао за игру и промену визуре, особен стил и реторика. Посматрајући хумор као чинилац усменокњижевног дела, мср Ана Милинковић указује на карактеристичне наративне стратегије и начине реализације хумора унутар поетског света. Указује се на начине на које хумор утиче на жанровске контаминације, структуру, нарацију, стил и семантику дела. Упоредо с тим, хумор се сагледава у процесу комуникације и указује се на његове различите функције у разговорном и друштвеном контексту. Показује се како хумор посредује у стварању друштвене повезаности и присности, како постаје средство друштвене критике, како се помоћу хумора ублажавају животне недаће, или како шале олакшавају борбу с егзистенцијалним страховима и оснажују друштвену интеракцију. Наведене улоге хумора и његов значај у свакодневном животу казивача, онако како их они сами виде и вреднују, укључујући и питање носталгије, документовани су у разговорима, и ти драгоцен подаци битни су за будућа проучавања не само хумора, него и процеса стварања усмене приче,

Испитивање пропусности жанровских граница, жанровских контаминација и хибрида, као и испитивање поступака приказивања стварности, односно искуства и етнографских реалија инкорпорираних у текст, обогаћује досадашња проучавања прозних облика. Будући да је реч о комплексној теренској грађи која је вербатим транскрибована, текстови издвојених прича нису претрпели никакву стилизацију и самим тим, иако су понекад језички или стилски неуглађени, омогућавају да се непосредно прати начин употребе хумора и устројства приче. Потврђујући значај проучавања контаминација у жанровима усмене прозе, мср Ана Милинковић указује на могућности њиховог истраживања, залаже се да се оне сагледају унутар дискурса, тј. разговора у коме су забележене, али и у односу на раније записе који могу да покажу, између осталог, стабилне и варијабилне структуре и жанровске доминанте. Посебно се истичу анализе приче из живота, будући да је овај жанр врло продуктиван у забележеном корпусу и ступа у различите везе с другим врстама. Мада у српској и јужнословенској фолклористици постоје студије о причама из живота, ова врста није довољно истражена са становишта жанровских контаминација, па је значајно што се у дисертацији разматрају управо ова питања. Указује се на значај поступака пародирања и карневализације који утичу на жанровске, сужејне и поетичке трансформације, нпр. испитује се улога хумористичких елемената у антипредањима, или промене које настају у међусобним додирима шаљиве анегдоте и шаљиве приче из живота с једне стране, и демонолошког предања с друге, или шаљиве народне приче и демонолошких, есхатолошких и етиолошких предања.

Корпус грађе снимљене за потребе ове дисертације чини важан научни допринос за српску фолклористику и одговара све израженијим тежњама и потребама да се српско нематеријално културно наслеђе сачува, документује, архивира и дигитализује. Већ чињеница да је од заборава отргнута релевантна збирка шаљивих казивања и прича из живота скупљена у сеоској заједници која неповратно нестаје не само у својим типичним формама традиционалног живота него и буквално, због негативног прираштаја становништва, представља трајан допринос овог рада. Ово се чини још значајнијим кад се има у виду потреба за афирмацијом и евалуацијом ових хумористичких врста које су више или мање ван главних токова проучавања, посебно што се одређене теме или казивачи, зависно низа чинилаца, крећу на осетљивој линији између оног што се сматра друштвено прихватљивим и пожељним, и онога што би се могло доживети као етички неприкладно или опсцено. Уз то, досадашња изучавања хумора у усменој прози спровођена су углавном на штампаним збиркама традиционалне грађе које садрже у одређеној мери редигован, стилизован и пробран текстуални корпус, што се неминовно одражава и на закључке проучавалаца. У том контексту, промишљања о теренској усменој хумористичкој прози, каква је мср Ана Милинковић спровела у својој дисертацији, преиспитују и унапређују поједине претпоставке из постојеће литературе.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма *iThenticate*, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања“ мср Ане Милинковић, констатовано је да утврђено подударане текста износи 5% (пет процената).

Овај степен подударности последица је цитата, личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих резултата докторанткињих истраживања, који су проистекли из њене дисертације, што је у складу са Чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација **„Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања“** кандидата **мрр Ане Милинковић** оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом **„Жанровски, приповедни и друштвени контекст усмених хумористичких прозних облика – савремена теренска истраживања“**, коју је урадио кандидат **мрр Ана Милинковић** под менторством **др Соње Петровић** и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
др Бошко Сувајџић, редовни професор
председник Комисије
2. _____
др Бранко Златковић, научни саветник
члан Комисије
3. _____
др Дејан Илић, научни сарадник
члан Комисије